

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
oddelenie metodických činností
 Staré grunty 52, 841 04 Bratislava

**Správa o stave a úrovni pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy
 a vzdelávania v materských školách v školskom roku 2013/2014 v SR**

V školskom roku 2013/2014 bolo v materských školách (MŠ) vykonaných **182** komplexných inšpekcií, čo predstavuje **6,34 %** z celkového počtu MŠ v Slovenskej republike. Z toho bolo vykonaných 6 školských inšpekcií, po 2 v Bratislavskom a v Nitrianskom kraji a po 1v Košickom a v Žilinskom kraji, na podnet iného subjektu. Kontrolovaných bolo **175** štátnych, **4** cirkevné a **3** súkromné školy. S vyučovacím jazykom slovenským (VJS) bolo **162**, s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) **18** škôl a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským (VJS/VJM) boli **2** školy. Kontrolovaných bolo **58** škôl v mestách a **124** v obciach.

Cieľom bolo zistiť stav a úroveň¹ pedagogického riadenia, procesu a podmienok výchovy a vzdelávania. Súhrnné zistenia vychádzali najmä zo **479** vykonaných hospitácií, z informačného dotazníka pre riaditeľa MŠ, z rozhovorov s pedagogickými zamestnancami a so zástupcami zriaďovateľov, z prehliadky interiérov a exteriérov a z analýzy dokumentácie kontrolovaných škôl.

Do **502** tried v **182** MŠ bolo prijatých **10 344** detí. Odloženú povinnú školskú dochádzku (OPŠD) malo **343** a dodatočne odloženú povinnú školskú dochádzku **5** detí. Detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP) bolo **68**. Zdravotne znevýhodnených bolo **44** detí. Zo sociálne znevýhodneného prostredia bolo **24** detí, z toho 2 s OPŠD. Údaje o počte tried a detí v kontrolovaných školách sú uvedené v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1²

Deti a triedy v kontrolovaných školách	Počet tried	Počet detí	Deti s OPŠD	Deti s DOPŠD	Deti so ŠVVP					
					Počet detí so ŠVVP		z toho			N
					ZZ	Počet detí zo SZP	z toho			
							O P Š D	D O P Š D		
Deti mladšie ako tri roky	9	208								
Deti 3 – 4 ročné	141	2 701			8	3				
Deti 4 – 5 ročné	85	1 901			2	6				
Deti 5 – 6 ročné	127	2 829	250	3	21	5	2			
Deti 3 – 6 ročné	140	2 705	93	2	13	10				
Počty spolu	502	10 344	343	5	44	24	2			
Počet špeciálnych tried pre deti so ZZ			4	Počet detí v špeciálnych triedach so ZZ		32				

¹ percentuálne vyjadrenie úrovni: 100 % – 90 % *veľmi dobrá*, 89 % – 76 % *dobrá*, 75 % – 45 % *priemerná*, 44 % – 30 % *málo vyhovujúca*, 29 % – 0 % *nevýhovujúca* úroveň

² vysvetlenie skratiek v tabuľke č. 1: deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou – OPŠD, deti s dodatočne odloženou povinnou školskou dochádzkou – DOPŠD, deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – ŠVVP, deti so zdravotným znevýhodnením – ZZ, deti zo sociálne znevýhodneného prostredia – SZP, deti s nadaním – N

Riadenie školy

Školský vzdelávací program (ŠkVP) v kontrolovaných školách obsahom (83,51 %) umožňoval uskutočňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti (VVČ) v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania (V a V) školského zákona. Štruktúru dodržalo 86,81 % škôl. V 30 ŠkVP absentovalo zapracovanie niektorej alebo aj viacerých náležitostí³. V menšej miere bolo zistené nerešpektovanie zásad a podmienok vypracovania ŠkVP, uvádzanie neaktuálnych informácií⁴ a kopírovanie všeobecných požiadaviek zo štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP), či právnych predpisov. Poukazovalo to na slabšiu spôsobilosť vedúcich pedagogických zamestnancov v rozpracúvaní cieľov z hľadiska ich plnenia, dosiahnutia i kontroly, napr. nedostatočným poznaním obsahu zvolenej oblasti vlastného zamerania, či nevyužívaním reálnych možností a podmienok škôl. Mnohé kontrolované školy revidovali ŠkVP, realizované zmeny v *Košickom* kraji dopĺňali dodatkom. Vytvorenie podmienok pre V a V detí so ŠVVP deklarovalo 26 škôl. *Individuálny vzdelávací program* bol vypracovaný 12 deťom v spolupráci s poradenskými zariadeniami. Riaditelia škôl vydali ŠkVP po prerokovaní v pedagogickej rade (PR) a v rade školy (85,71 %), oboznámili zákonných zástupcov s ich obsahom a zverejnili ho na verejne prístupnom mieste (92,58 %).

Vlastné ciele⁵ zadefinovalo 173 (95,05 %) škôl. Rezonovalo v nich uplatňovanie tvorivo-humanistickej i prosociálnej výchovy vrátane otvoreného prístupu k zákonným zástupcom a verejnosti, i napomáhanie rozvoju detí z dvojjazyčného, či sociálne znevýhodneného prostredia s dôrazom na komunikatívne, osobné i sociálne kompetencie. Korešpondovali s profiláciou (88,46 %) a s reálnymi podmienkami (93,40 %) kontrolovaných škôl. V škole *Košického* kraja profilovanej na uplatňovanie prvkov pedagogiky M. Montessori boli ciele orientované na podporovanie prirodzenej, nenútenej voľby činností deťmi s rešpektovaním ich potrieb a výnimočnosti. Reálne plnenie i dosiahnutie cieľov ŠkVP obmedzovali ich formálnosť a nedostatočná pozornosť venovaná ich kontrole. Zistené bolo prezentovanie prevzatých projektov⁶, v niektorých prípadoch rozšírených o špecifiká škôl, a aj v súčasnosti neaktuálneho projektu Školy podporujúcej zdravie. Cirkevné školy posilňovali kresťanskú výchovu upriamením pozornosti na duchovný rozvoj detí v zmysle kresťanských hodnôt. Dopadom účinného prepojenia vlastných cieľov v ŠkVP, s dôrazom na obsah V a V, s koncepčným zámerom rozvoja školy, s vypracovanými projektmi a s vybudovanými špecifickými podmienkami v exteriéroch dvoch škôl v *Banskobystrickom* kraji bolo prezentovanie rozvinutých kompetencií deťmi i rozšírenie profilu absolventa.

Súčasťou ŠkVP boli **učebné osnovy** (UO) rozpracované v rozsahu stanovenom školským zákonom (81,32 %). Prevažne boli rozdelené do desiatich obsahových celkov s charakteristikami, čo so vzťahovou nadväznosťou jednotlivých tém, podtém, výkonových štandardov, deklarovaných stratégií a učebných zdrojov vytváralo predpoklad pre vyvážené podporovanie rozvoja všetkých stránok osobnosti detí. V rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom ŠVP neboli UO vypracované v 34 školách. Rozšírenie vzdelávacích štandardov v súlade s profiláciu uplatnilo 55 (30,22 %) a samostatne rozpracovalo prierezové témy 54 (29,70 %) škôl. V *Košickom* kraji tri školy s VJM stanovili v spojitosti s cieľmi a témami konkrétne stratégie týkajúce sa nadobúdania základov, ovládania a používania spisovnej

³ napr. spôsob a podmienky ukončenia V a V, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní, požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, učebné osnovy

⁴ vlastné zameranie školy, vlastné ciele V a V, materiálno-technické podmienky a pod.

⁵ napr. environmentálna, ekologická, dopravná výchova, podporovanie národného povedomia prostredníctvom regionálnej kultúry a ľudových tradícií, zdravý životný štýl, podporovanie digitálnej, mediálnej, predčitateľskej gramotnosti, ojedinele estetická výchova, podporovanie nadobúdania slovnej zásoby v anglickom jazyku.

⁶ napr. Evička nám ochorela, Adamko hravo zdravo

podoby štátneho jazyka deťmi. Inovačné metódy a formy VVČ, špecifické metódy na rozvoj jazykovej a predčitateľskej gramotnosti deklarovala v UO a uplatňovala v oblasti rozvíjania komunikatívnych kompetencií detí viac ako polovica škôl *Nitrianskeho* kraja. Zistené, v menšej miere, bolo kopírovanie vzdelávacích štandardov ŠVP bez logických súvislostí a zmysluplného spracovania obsahových celkov, prípadne nedôslednosť pri ich zapracovaní do UO. Týkalo sa to najmä MŠ, ktorým sa ako súčasťou ZŠ s MŠ venovala pozornosť v riadení len okrajovo a škôl v *Košickom* kraji, v ktorých vedúci pedagogickí zamestnanci nespĺňali príslušné kvalifikačné predpoklady. Cieľová pozornosť nebola opätovne venovaná rozpracovaniu umelecko-expressívnej podoblasti UO, zväčša v *Banskobystrickom* kraji. Dôsledkom boli absencia plánovania i využívania vhodných literárnych žánrov, veku primeraných piesní, tancov, hudobno-pohybových hier.

Rešpektovanie integrovaného prelínania a plnenia všetkých tematických okruhov a vzdelávacích oblastí v *pláne VVČ* vytváralo podmienky pre systematické nadobúdanie, rozširovanie a aplikovanie poznatkov deťmi. V niektorých školách vyznačili a plnili jeden cieľ z určitej oblasti v pláne VVČ, čím učitelia dôsledne nezabezpečovali vyvážené rozvíjanie všetkých stránok osobnosti detí. Zistené bolo aj to, že nie vždy boli výkonové štandardy prispôbené rozvojovým i momentálnym možnostiam detí vrátane heterogénneho zloženia tried a detí s OPŠD. Analýzou plánu VVČ v *Banskobystrickom* kraji (v triedach päť- až šesťročných detí) a jeho komparáciou s vypracovanými UO bolo zistené, že učitelia plnili len niektoré výkonové štandardy. Dôvodom boli chýbajúce UO, či ich nerozpracovanie. Odzrkadlilo sa to najmä na plnení špecifických cieľov zameraných na komunikáciu v štátnom jazyku. Uskutočňovanie VVČ podľa ŠkVP v piatich kontrolovaných školách uvedeného kraja bolo obmedzované neopodstatneným rozširovaním UO neadekvátnymi výkonovými štandardmi a uskutočňovaním vzdelávacieho obsahu neplatného programu.

Celkovo boli školské vzdelávacie programy vypracované na *dobrej úrovni* (89,15 %). V štátnych školách vykazovali dobrú úroveň (87,44 %), v súkromných veľmi dobrú (91,80 %) a v cirkevných školách priemernú úroveň (75 %). Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti školských vzdelávacích programov znázorňuje graf č. 1.

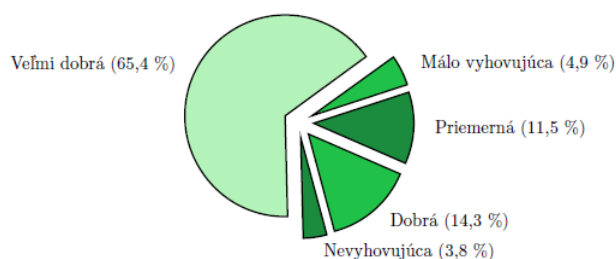
Pozitívne zistenia

- deklarovanie vlastných cieľov V a V
- oboznámenie s obsahom a zverejnenie ŠkVP

Negatívne zistenia

- formálnosť v spracovaní ŠkVP

Graf č. 1 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti ŠkVP

Na veľmi dobrej úrovni bolo 119 vypracovaných ŠkVP vrátane všetkých 34 v *Trenčianskom* kraji. Na dobrej bolo 26 ŠkVP, na priemernej 21 ŠkVP, na málo vyhovujúcej úrovni 9 a nevyhovujúcu úroveň spracovania vykazovalo 7 ŠkVP.

Pedagogické riadenie bolo v kontrolovaných školách na *dobrej úrovni* (81,75 %). Vnútorne predpisy, pokyny a usmernenia (77,79 %), podľa ktorých bol riadený proces V a V, boli zabezpečovaná organizácia a riadenie školy prerokovali riaditelia (okrem 53) v PR a v rade školy. Určovali metódy, formy, prostriedky i postupy pre zabezpečenie deklarovaných zámerov v oblasti V a V (69,23 %). Z hľadiska obsahu bola **dokumentácia**

v niektorých školách spracovaná formálne, nekonkrétne, bez rešpektovania ich špecifických podmienok i pedagogicko-organizačných pokynov. Nie vždy boli úlohy termínované, s konkrétnou osobnou zodpovednosťou, s určením formy i termínu kontroly. Je možné predpokladať, že tým bola obmedzená kontrolná a hodnotiacia činnosť riaditeľov i celkové napredovanie a rozvoj škôl vrátane procesu V a V. Rozpor s platným právnym stavom bol zaznamenaný, napr. v nastavení podmienok prijímania detí, v obsahu informovaného súhlasu, v platnosti koncepčného zámeru rozvoja školy, v nevypracovaní interného predpisu na vybavovanie sťažností, v nevedení evidencie o počte prevzatých a vydaných osvedčení o ukončení predprimárneho vzdelávania. V elokovaných triedach jednej školy *Bratislavského* kraja učitelia neplánovali ciele V a V, čím bola ich priama vyučovacia činnosť nepremyslená, nesystematická, bez zohľadnenia dosiahnutej úrovne a rozvojových možností detí. V niektorých kontrolovaných školách chýbali osobné spisy detí, ročný plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, plán práce, ročný plán vnútornej kontroly, hodnotenie detí a zamestnancov, rokovací poriadok a zápisnice z rokovania PR, či pracovný poriadok. **Triedne knihy** a **osobné spisy** detí podľa vzorov schválených a zverejnených ministerstvom školstva, trvalým spôsobom viedlo 157 (86,26 %) škôl. Zaznamenané bolo aj realizovanie opráv v triednej knihe bielením, či prepisovaním a chýbajúce údaje v osobných spisoch detí. Záznamy v triednych knihách nie vždy signalizovali plnenie plánovaných VVČ. Školy s VJM sporadicky nerešpektovali **dvojazyčné vedenie** príslušnej **dokumentácie**.

Riaditelia škôl **rozhodovali**, okrem 17, v súlade s platnými predpismi (90,66 %) vrátane obsahu vydaných rozhodnutí. Tak, ako po ostatné školské roky, boli v obsahu vydaných rozhodnutí zistené vecné i formálne nedostatky⁷. Zväčša rešpektovali princíp rovnoprávneho prístupu detí k V a V. Škola *Prešovského* kraja mala zadefinované kritérium prednostného prijatia dieťaťa – záväzné sponzorstvo zákonných zástupcov. Riaditelia v rozhovoroch avizovali, že zriaďovatelia vyžadujú pri prijímaní detí rešpektovanie podmienok všeobecne záväzného nariadenia, najmä trvalý pobyt dieťaťa, zamestnanosť zákonných zástupcov. Niektorí neurčili ostatné podmienky prijímania detí a nerozhodli o prerušení dochádzky dieťaťa do MŠ, či predčasnom ukončení predprimárneho vzdelávania. V *Prešovskom* kraji traja nevydali rozhodnutie a dieťa do MŠ prijali, v *Trnavskom* kraji jeden riaditeľ.

Riaditelia participovali s **poradnými orgánmi** v oblasti riadenia V a V a v dosiahnutí stanovených cieľov školy (75,32 %). Pedagogická rada bola funkčná (80,77 %), v 32 školách neboli rešpektované a uplatňované jej primárne funkcie a poslanie. Metodické združenie (MZ) bolo zriadené v 98 školách. Význam MZ opomenulo 22 riaditeľov. Poradné orgány, okrem 47, sa zaoberali pedagogickými a výchovno-vzdelávacími problémami (72,53 %). Ich rokovania zväčša dodržiavali rokovací poriadok PR i plán činnosti MZ schválený riaditeľom školy. Zápisnice z rokovaní PR deklarovali aj prerokovanie určených ostatných podmienok prijímania detí riaditeľom, hodnotenie učiteľov i detí, aplikovanie ich práv a povinností do procesu V a V a súvisiacich aktivít školy. Rokovania MZ sa zaoberali skvalitňovaním VVČ i podporovaním a rozširovaním profesijných kompetencií učiteľov. V zápisniciach z rokovaní poradných orgánov nie vždy boli zaznamenané prerokované informácie, či názory a podnety zúčastnených, vyskytlo sa aj ich formálne spracovanie. Ako v predchádzajúcich školských rokoch bolo zistené, že činnosť poradných orgánov v niektorých ZŠ s MŠ a v niektorých MŠ s elokovanými triedami neprispievala k účinnému pedagogickému riadeniu a k skvalitňovaniu výučby učiteľov, ako aj ich internému vzdelávaniu sa. Príkladom vhodnej/dobrej praxe v jednej ZŠ s MŠ *Košického* kraja bola

---

⁷ nesprávne uvedený právny predpis, či príslušné ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého riaditeľ rozhodol, neuvedenie dátumu prijatia dieťaťa do MŠ, neuvedenie dátumu vydania rozhodnutia, chýbajúci podpis osoby, ktorá rozhodnutie vydala, neuvedenie formy V a V, na ktorú bolo dieťa prijaté, neuvedenie vyučovacieho jazyka, v ktorom sa malo dieťa vzdelávať a pod.

vzájomná spolupráca všetkých členov poradných orgánov, ktorí spoločne participovali na dosahovaní cieľov predprimárneho vzdelávania. Niektorí riaditelia **ZŠ s MŠ** nerešpektovali rozsah priamej vyučovacej činnosti učiteľov i zástupcov riaditeľa pre MŠ, neurčili im základný týždenný úväzok, nezabezpečili predprimárne vzdelávanie dvomi striedajúcimi sa učiteľmi, spájali aj viaceré triedy v popoludňajšom čase, prekročili počet zaradených detí v triede. Ich konanie ohrozilo zabezpečenie psychohygienických a bezpečnostných podmienok deťom i učiteľom v procese V a V. Príčinou bola ich nižšia orientácia v právnych predpisov vo vzťahu k MŠ. Podieľali sa na tom aj zástupcovia riaditeľov pre MŠ tým, že nedokázali odborne argumentovať, domáhať sa svojich práv, zodpovednosti a tým, že sa obávali o vlastnú kariérnu pozíciu. V *Banskobystrickom* kraji riaditeľ zamestnal pomocnú silu z obecného úradu pre zabezpečenie odpočinku, hier a hrových činností, činností súvisiacich so životosprávou a v jednej škole boli riaditeľom zriadené dve MZ, osobitne pre triedy s VJS a pre triedy s VJM. V **jednotriednych** MŠ každodenná výmena informácií medzi učiteľmi a ich zúčastňovanie sa rôznorodých odborných stretnutí v rámci regiónu zameraných, napr. na inovačné trendy, výmenu skúseností v rámci besied i metodických dní, ovplyvňovali systematickú V a V detí.

Učitelia hodnotili pokroky detí, zväčša grafickým označovaním položiek v manuáloch **pedagogickej diagnostiky**. Občas využívali analýzu výsledkov tvorby detí, najmä ich výtvarného vyjadrovania sa. Vyskytli sa školy, v ktorých učitelia po vzájomnej dohode využívali popisnú formu identifikovania a hodnotenia úrovne rozvoja osobnosti jednotlivých detí.

Príspevok určený na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré mali jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky, bol podľa vyjadrenia riaditeľov využitý v súlade s príslušným zákonom, okrem siedmich škôl. Zriaďovateľ dvoch MŠ poskytol príspevok v polovičnej výške. Osemnásť zriaďovatelia nespokytovali školám príspevok v celej výške, čo malo negatívny dopad, napr. na vybyvenie hrových centier a na uplatnenie hrových záujmov a podporovanie rozvoja spôsobilostí päť- až šesťročných detí.

Pozitívne zistenia

- rozhodovanie riaditeľov

Negatívne zistenia

- formálnosť v spracovaní dokumentácie
- chýbajúca dokumentácia

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia vykazoval v kontrolovaných školách celkovo *dobrú úroveň* (79,46 %). Vedúci pedagogickí zamestnanci sa zamerali na hodnotenie vzdelávacích výsledkov detí a hodnotenie zamestnancov. Stanovili (92,58 %) kritériá, ciele, oblasti, stratégie, nástroje i termíny kontroly a zistenia hodnotili (82,42 %) priebežne. Výsledky kontroly analyzovalo 133 (82,42 %) riaditeľov. Vedeli označiť nedostatky a ich príčiny. Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov prijalo 123 (67,58 %), z toho ich skontrolovalo 79 (40,41 %) a 90 (49,45 %) riaditeľov ich využilo na skvalitnenie predprimárneho vzdelávania. V **záznamoch z hospitačnej činnosti** pretrvávala opisnosť pozorovanej VVČ. Nie vždy v nich boli zohľadnené ciele vo vzťahu k deťom i učiteľom. Nedostatok informácií o účinných postupoch vo výkone hospitačnej činnosti vrátane formulácie cieľov sa môže javiť ako príčina uvedeného stavu. Je možné konštatovať, že *naďalej pretrváva nedocenenie podstaty a významu vnútroškolskej kontroly* vedúcimi pedagogickými zamestnancami. Denný kontakt a rozhovory s učiteľmi považovali za dostačujúce, čo sa nie vždy preukázalo pri hodnotení školských inšpektorov.

Pozitívne zistenia stanovenie pravidiel a postupov kontroly

Na *veľmi dobrej úrovni* (96,34 %) bola **klíma a kultúra školy**. Výchovno-vzdelávaciu činnosť a smerovanie škôl ovplyvňovalo ich zapájanie sa do rôznych **projektov** (75,82 %) a činnosť **spolupráca** (92,86 %) s inými školami, rôznymi organizáciami a inštitúciami. Napr. škola *Banskobystrického* kraja sa úspešne zapojila do projektu vyhláseného Slovenskými plynárnami na vybudovanie dopravného ihriska. Získala špeciálne materiálo-technické vybavenie vrátane spektra dopravných prostriedkov na zastávanie rolí deťmi v dopravných situáciách a na riešenie rôznorodých úloh. Deväť škôl *Košického* kraja podporilo aktivitami vhodnej/dobrej praxe opodstatnenosť predprimárneho vzdelávania. Interným projektom v jednej škole Písmenko týždňa napomáhali rozvíjaniu predčitateľskej gramotnosti detí, v ďalšej bola zaznamenaná výrazne aktívna spoluúčasť environmentálnych organizácií na plnení cieľov interného ekoprojektu. Pozitívnym zistením bola medzinárodná spolupráca troch škôl s partnerskými školami v Maďarsku a v Kanade. Štyri školy v uvedenom kraji poskytovali možnosti pre riadenú prax študentov súkromných stredných odborných škôl. Za príklad vhodnej/dobrej praxe bolo možné považovať aj školu *Nitrianskeho* kraja, ktorá overovala a pravidelne hodnotila interné programy v súlade s profiláciou jednotlivých tried. Ojedinele sa kontrolované školy zapojili do projektu Elektronizácia vzdelávacích systémov regionálneho školstva. Všetky školy organizovali a zúčastňovali sa **aktivít** spoločenského, kultúrneho, športového a tvorivého charakteru. Mnohé prezentovali svoju činnosť prostredníctvom webových sídiel a niektoré v školských časopisoch a v médiách vrátane regionálnej televízie (45,05 %).

Interiéry a **exteriéry** škôl boli upravené, udržiavané (94,51 %) a dotvárané výsledkami tvorby detí i učiteľov. Zistené boli aj neporiadok, nečistota vo vnútorných priestoroch i poškodenie spevnených plôch školských areálov a terás.

V školách prevládala vzájomná podpora, spolupráca a **dobré vzťahy** medzi osobami, ktoré sa zúčastňovali procesu V a V (96,22 %). Príčinami sporadického napätia bolo nepremyslené delegovanie kompetencií a nerešpektovanie vzájomných názorov, či rozhodnutí riaditeľa školy. **Atmosféra** v hospitovaných triedach bola priaznivá (92,69 %), ojedinele narúšaná slabou kooperáciou medzi učiteľmi a deťmi. Nepostačujúca spolupráca a komunikácia školy s rodinami, sťažnosti na pedagogických a prevádzkových zamestnancov mali dopad na málo vyhovujúcu úroveň klímy v škole *Nitrianskeho* kraja.

Pozitívne zistenia

- kontakty a spolupráca s rôznymi subjektami
- rôznorodé projekty a aktivity súvisiace s VVČ a so zameraním škôl
- súčinnosť osôb zúčastnených v procese výchovy a vzdelávania
- upravené a udržiavne priestory škôl

Sprostredkovaním spolupráce s poradenskými zariadeniami (94,5 %), poskytovaním **individuálnych konzultácií** o napredovaní detí (91,76 %), zabezpečovaním **osvetu** pedagogického i zdravotného charakteru (86,26 %) a organizovaním krúžkov vo viac ako v polovici kontrolovaných škôl (76,43 %) boli **služby školy** celkovo na *dobrej* úrovni (84,49 %). Učiteľia formálnymi rozhovormi, situačne i v dohodnutých termínoch riešili so zákonnými zástupcami výchovno-vzdelávacie problémy ich detí. Niektoré školy využívali komunikáciu prostredníctvom internetu a získavali informácie o deťoch z dotazníkov. Využívali, napr. cielene zamerané prednášky, depistáže týkajúce sa jazykovej úrovne detí a ojedinele návštevy v rodinách v *Banskobystrickom* a v *Košickom* kraji. **Krúžkovú činnosť** podľa vypracovaného plánu realizovalo v popoludňajších hodinách 97 škôl, z toho v 37 bola uskutočňovaná kmeňovými učiteľmi. Prevažne externe bolo zabezpečované oboznamovanie sa detí s anglickým jazykom. Osem kontrolovaných škôl realizovalo v rozpore s vyhláškou

o MŠ krúžky dopoludnia. Neopodstatnene tým narušali dodržiavanie denného poriadku, najmä pravidelného pobytu vonku. Zistené bolo realizovanie krúžku ihneď po obedňajšom stolovaní v škole *Prešovského* kraja. Zúčastneným deťom nebolo zabezpečené uplatnenie psychohygienických potrieb a práva na odpočinok.

Pozitívne zistenia

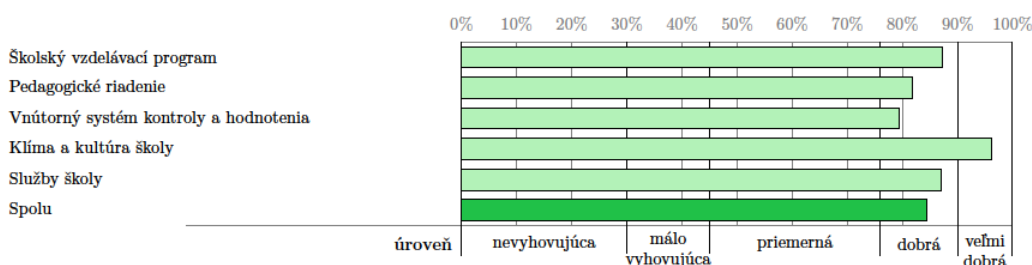
- individuálne konzultácie učiteľov

Negatívne zistenia

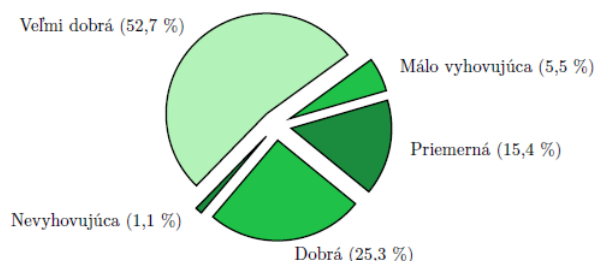
- krúžková činnosť realizovaná osobami z externého prostredia (67 %)

Riadenie školy bolo celkovo na **dobrej úrovni** (76,43 %), v *Trnavskom* kraji na *priemernej úrovni*, v *Bratislavskom* a v *Trenčianskom* kraji na *veľmi dobrej úrovni*. V štátnych (88,82 %) a v cirkevných (79,07 %) školách bolo na dobrej úrovni, v súkromných bolo riadenie školy na priemernej úrovni (73,25 %). Úroveň dosiahnutú v jednotlivých sledovaných indikátoroch znázorňuje graf č. 2 a percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v uvedenej oblasti graf č. 3.

Graf č. 2 Riadenie materských škôl

Graf č. 3 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti riadenia školy

V oblasti riadenia bolo na veľmi dobrej úrovni 96 škôl, na dobrej úrovni 46 škôl, na priemernej úrovni 28 škôl, na málo vyhovujúcej 10 škôl a na nevyhovujúcej úrovni boli 2 školy.

Podmienky výchovy a vzdelávania

Personálne podmienky

Kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v MŠ spĺňali **učitelia** v 165 (90,66 %) školách. Pozitívnym zistením bolo zvyšovanie kvalifikovanosti niektorých učiteľov absolvovaním bakalárskeho alebo magisterského štúdia v odbore predškolská pedagogika. V dvoch školách *Nitrianskeho* kraja učitelia pedagogickou tvorivosťou uspeli na národnej úrovni knižnou tvorbou a vo výtvarnej oblasti i na medzinárodnej úrovni. **Podmienky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca** spĺňalo 171 (93,96 %) riaditeľov a 65 (88,67 %) zástupcov riaditeľov pre MŠ. Personálne podmienky v kontrolovaných školách vykazovali **dobrú úroveň** (82,65 %). Ich málo vyhovujúca i nevyhovujúca úroveň sa odzrkadlila v realizácii VVČ a na celkovom chode školy. Príčinami boli neabsolvovanie príslušným zákonom stanoveného vzdelávania vedúcimi pedagogickými

zamestnancami 11 škôl a nespĺňanie kvalifikačných predpokladov učiteľov v 17 školách. Napr. v *Prešovskom* kraji v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom zaznamenali školskí inšpektori v kontrolovaných školách znižujúcu sa úroveň kvalifikovaného zabezpečenia predprimárneho vzdelávania. Spôsobené to bolo aj prepúšťaním pedagogických zamestnancov spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady a ich nahradenie nekvalifikovanými. V jednej škole pôsobili tri nekvalifikované učiteľky a v ďalšej bola zamestnaná nekvalifikovaná učiteľka ako dobrovoľníčka a kvalifikovaná učiteľka bola zriaďovateľom priradená na pozíciu administratívnej zamestnankyne obecného úradu.

Vedúci pedagogickí zamestnanci podporovali (84,89 %) **rozvíjanie profesijných kompetencií** pedagogických zamestnancov, čo deklarovali ročným plánom kontinuálneho vzdelávania s rešpektovaním cieľov, poslania V a V a aktuálnych potrieb, zamerania školy. V prevažnej väčšine sa zameriavali na moduly vzdelávania poskytované metodicko-pedagogickým centrom. Nápomocné **interným vzdelávaním** boli poradné orgány v 123 (67,58 %) školách prezentovaním, napr. spracovaných referátov, poznatkov z prednášok, konferencií i z odbornej literatúry. Tak ako v predchádzajúcom období niektorí učitelia neprejavovali záujem o kontinuálne i vlastné vzdelávanie sa. **Ročný plán kontinuálneho vzdelávania** nebol vypracovaný v 30 školách. Jednej škole *Bratislavského* kraja ho zriaďovateľ neodsúhlasil, čím pedagogickým zamestnancom obmedzil uplatnenie práva i povinnosti na profesijný rozvoj.

Pozitívne zistenia

- spĺňanie kvalifikačných predpokladov na výkon pedagogickej činnosti v MŠ
- spĺňanie podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca

Priestorové podmienky boli na *dobrej úrovni* (76,81 %). Zodpovedali požiadavkám VVČ a boli využívané na zmysluplný pobyt detí v MŠ (91,76 %) a na organizovanie rôznorodých aktivít (99,45 %). **Interiéry**, okrem 6, umožňovali realizovať ŠkVP (96,70 %). V školách, ktoré nemali samostatné spálne bolo potrebné deťom na odpočinok rozkladať ležadlá. Niektoré školy mali zriadenú telocvičňu, saunu, či počítačovú miestnosť, avšak nie vždy boli dostatočne využívané, čo bolo dopadom aj nastavenia pravidiel vnútornej organizácie. **Exteriéry** umožňovali (87,36 %) uplatňovanie hrových a vzdelávacích potrieb detí. Priebežne, v závislosti od financií, boli vybavené drevenými atrakciami i multifunkčným ihriskom. Areály 23 škôl vyžadovali revitalizáciu. Upravené vstupné a vnútorné priestory s ohľadom na deti so zdravotným znevýhodnením malo 16 (8,97 %) z celkového počtu kontrolovaných škôl. K skvalitneniu podmienok V a V z hľadiska hygieny, estetiky, vzdelávacích i bezpečnostných požiadaviek prispeli v niektorých školách, napr. rekonštrukcie budov, interierov, zakúpenie vhodného nábytku, vybudovanie dopravného ihriska, atrakcií z prírodných materiálov, bylinných špirál, volier pre vtákov, vonkajšieho environmentálneho centra. V *Žilinskom* kraji značná vzdialenosť medzi budovami škôl mala vplyv na informačný a kontrolný systém v ZŠ a MŠ, i v školách s elokovanými triedami situovanými aj v inej obci.

Pozitívne zistenia

- účelné využívanie priestorov

Negatívne zistenia

- absentujúca bezbariérovosť

Materiálno-technické podmienky boli na *dobrej úrovni* (87,91 %), v *Trenčianskom* kraji vykazovali *veľmi dobrú* úroveň. Zodpovedali požiadavkám predprimárneho vzdelávania, vlastnému zameraniu škôl a vo VVČ boli adekvátne **využívané** (82,55 %). Školy boli vybavené spektrom odbornej, detskej literatúry, materiálov schválených ministerstvom

školsťva (83,59 %), spektrom uęebnųch pomůcok vrátane hraęiek (90,11 %), funkęnej didaktickej techniky (98,9 %) a kompenzaęnųch pomůcok pre deti so ŤVVP (62,5 %). Deti mali voľnų prístup v 162 ťkolách k digitálnym technolůgiám (89,01 %) a v 144 aj k internetu (79,12 %). Ako v predchádzajúcom období bolo zistené eliminovanie účelu **národného projektu** (dvanásť ťkól) tým, že počítaęe a multifunkęné zariadenia boli umiestnené v kanceláriách vedúci ch pedagogickųch zamestnancov a využívané na administratívne účely. Obsiahle bolo vybavenie záznamovými dátovými médiami vrátane počítaęových hier a uęebnųch pomůcok na podporovanie predčitateľskej gramotnosti detí. V *Košickom kraji* jedna ťkola zriadila centrum predčitateľskej gramotnosti s priestorom na tvorbu kníh, časopisov a ich tzv. čítanie deťmi. Ťkoly a triedy s VJM mali knižné, časopisecké tituly v štátnom i v maďarskom jazyku. V niektorųch triedach hraęky nereťpektovali vek detí a nevyhovovali z hľadiska materiálu, či funkęnosti a tým aj účelnému využitiu vo VVČ. Vybavenie rôznym spotrebnųm, výtvarnųm, konštrukęným, technickųm, prírodnųm materiálom a pod. vytváralo predpoklady pre bádanie, experimentovanie a tvorivú činnosť detí. Niektorí uęitelia preferovaním interaktívnej tabule vo VVČ, najmä u mladších detí, opomínali ich prirodzenú potrebu hrania sa. Dve ťkoly *Prešovského kraja*, prostredníctvom financií získanųch z projektov, sponzorstvom i z 2 % dane od firiem, mali vybavenie tried a ťkolskųch areálov na vysokej úrovni.

Pozitívne zistenia

- vybavenie uęebnými pomůckami, didaktickou technikou a ich využívanie vo VVČ

Negatívne zistenia

- eliminovanie účelu národného projektu

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia vykazovali *dobrú úroveň* (85,93 %). Riaditelia vydali (97,80 %), okrem ťtyroch, **ťkolský poriadok** po prerokovaní v PR a v rade ťkoly (78,57 %). Prerokovanie opomenuli 39. S obsahom oboznámili zamestnancov, zákonnųch zástupcov a zverejnili ho na verne prístupnom mieste (98,35 %). Ťkolské poriadky boli vypracované na *veľmi dobrej úrovni* (91,80 %). Obsahovali náležitosti ustanovené ťkolským zákonom (91,94 %). Zistené bolo aj formálne, nezreteľné spracovanie niektorųch častí, najmä týkajúci ch sa výkonu práv a povinností osůb zúčastnenųch v procese V a V, prevádzky a vnútorného režimu ťkól. Riaditelia tým nevenovali dostatočnú pozornosť vytváraníu podmienok na riešenie možnųch i priebežne vznikajúci ch problémov, ako aj zabezpečeníu a realizácii, napr. pobytu vonku, odpočinku. Uęitelia preferovali časové rozpätie trvania odpočinku od obeda do olovrantu. Niektorí ho využívali na individuálne činnosti s deťmi. Problematike **ochrany pred sociálnopatologickými javmi, diskrimináciou a násilím** nevenovali pozornosť 28 a **pravidlám organizovania rôznorodųch aktivít** súvisiaci ch s VVČ 22 riaditelia. **Preventívno-výchovné programy** boli rozpracované na *dobrej úrovni* (81,87 %): Národnų program prevencie obezity a Plán výchovy k ľudským právam v rezorte ťkolstva (84,07 %), Národnų program duševného zdravia (77,47 %).

Na *veľmi dobrej úrovni* boli **dodržiavané základné** fyziologické a psychohygienické **potreby detí** (92,31 %) a **zaisťovaná ich bezpečnosť a ochrana zdravia** (91,85 %). **Denné poriadky**, okrem 22 ťkól, deklarovali striedanie sa činností, vytváranie priestoru pre hru a učenie sa detí (87,91 %). Mali pevne stanovenų a dodržiavali čas činností zabezpečujúci ch životosprávu (97,8 %). Tak, ako v predchádzajúcom období, bolo zistené, že usporiadanie a striedanie dennųch činností v niektorųch ťkolách bolo totožné pre všetky triedy bez ohľadu na vek a vzdelávacie potreby detí. Ojedinele dochádzalo k nesúladu deklarovaného času činností zabezpečujúci ch životosprávu v ťkolskųch poriadkoch s dennými poriadkami tried. Negatívny m zistením v ťkole *Bratislavského kraja* bolo časté rozdeľovanie detí do inųch tried, čo nebolo vhodné vo vzťahu k zabezpečeníu ich optimálnųch psychohygienickųch

podmienok. V *Prešovskom* kraji vo väčšine prípadoch denné poriadky neumožňovali pružné obmieňanie organizačných foriem, čo nevytváralo predpoklad pre harmonický a uvoľnený priebeh dňa. Ich nevyvážené usporiadanie alebo ich striktné časové ohraničenie malo za následok, že dochádzalo k neopodstatnenému skracovaniu hier, resp. iných aktivít. **Pitný režim**, napr. ponúkaním čistej vody, vody so sirupom, čaju bol deťom v triedach voľne dostupný (90,11 %), okrem 18 škôl. Ako výrazné negatívum pri zabezpečovaní pitného režimu v školách *Prešovského* kraja sa javilo poskytovanie obmedzeného počtu hrnčiek deťom (2 hrnčeky pre celú triedu), čo bolo v rozpore s požiadavkami na ochranu ich zdravia a nepodporovalo u detí rozvíjanie základných hygienických návykov.

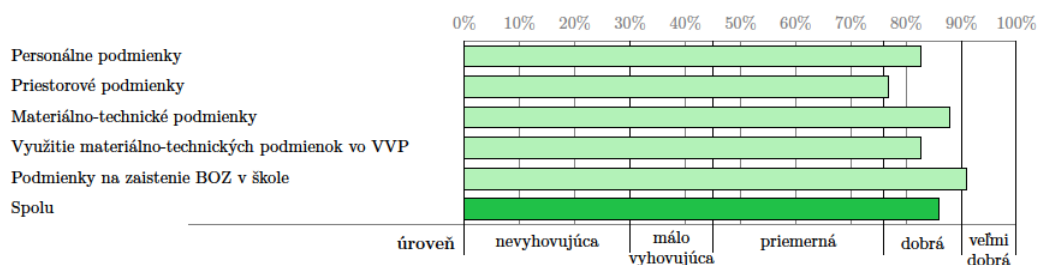
Školy dodržiavali stanovené **pravidlá prevádzky a vnútorného režimu** (96,70 %), pravidlá **bezpečnosti a ochrany zdravia detí** (90,11 %), organizovali, okrem 20, rôzne aktivity v súlade s právnymi predpismi (72,53 %) a podľa potreby viedli **evidenciu školských úrazov** (93,96 %). Sporadicky bolo zistené opúšťanie detí počas činností súvisiacich so životosprávou, nevenovanie pozornosti bezproblémovému prístupu detí k ležadlám (deti sa na ležadlá dostávali výstupom a prekračovaním stoličiek), absencia reflexných prvkov na vychádzkach, neprikrytie nádob s nápojmi, chýbajúci informovaný súhlas, či záznam o poučení zúčastnených osôb a detí o bezpečnosti a ochrane zdravia.

Pozitívne zistenia

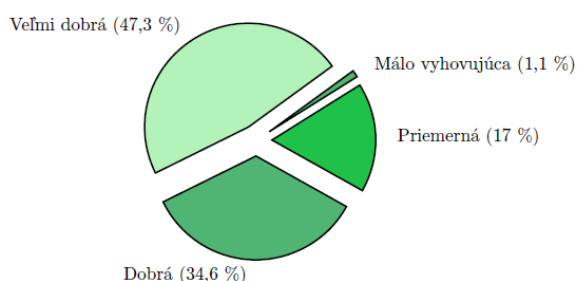
- deklarované pravidlá, ich dodržiavanie

Podmienky výchovy a vzdelávania boli na dobrej úrovni⁸ (85,93 %), v *Trenčianskom* kraji boli na **veľmi dobrej úrovni**. Úroveň dosiahnutú v jednotlivých sledovaných indikátoroch znázorňuje graf č. 4 a percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v uvedenej oblasti graf č. 5.

Graf č. 4 Podmienky výchovy a vzdelávania v materských školách

Graf č. 5 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti podmienok V a V

V oblasti podmienok výchovy a vzdelávania bolo na **veľmi dobrej úrovni** 86 škôl, na **dobrej úrovni** 63, na **priemernej** 31 škôl a na **málo vyhovujúcej úrovni** boli 2 školy.

⁸ percentuálne vyjadrenie **dobrej úrovne podmienok V a V podľa zriaďovateľov**: štátne (86,21 %), súkromné (76,73 %) a cirkevné (80,51 %) školy

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa

V rámci kontrolnej činnosti bolo vykonaných **479** hospitácií v 182 školách, z toho **467** hospitácií v 175 štátnych, **8** hospitácií v 4 cirkevných a **4** hospitácie v 3 súkromných školách. V školách s VJS bolo vykonaných 450 hospitácií, v školách s VJM 28, v školách s VJS/VJM 5 hospitácií. V bežných MŠ boli hospitované 4 špeciálne triedy, v jednej triede bol použitý skrátený hospitačný záznam.

Dopadom premysleného plánovania a rešpektovania zásad v spracovaní učebných osnov bol súlad **obsahu** výchovy a vzdelávania so ŠkVP (91,60 %). Učitelia vytvárali kompatibilné celky na získavanie i upevňovanie informácií súvisiacich s témou týždňa, čím pripravovali podmienky pre rovnomerné rozvíjanie základov kľúčových kompetencií detí. **Oboznámili** deti **s cieľmi** VVČ (73,54 %), nie vždy jednoznačne a konkrétne, čo sa prejavilo na ich plnení i hodnotení. **Priebežne overovali** pochopenie nadobúdaných (83,98 %) a využívaných poznatkov, čím deti prirodzene motivovali k ďalšiemu angažovaniu sa. V menšom rozsahu umožňovali **sebahodnotenie** výsledkov činnosti, vlastných pokrokov **deťmi** (49,30 %) a uplatňovali **záverečné hodnotenie** (68,58 %). Slabo prepojená koncentrácia učiva okolo ústrednej témy, nedodržiavanie štruktúry edukačnej aktivity, niekde nízka úroveň ovládania vyučovacieho jazyka, znižovali aktivitu detí v riadenom učení sa. Niektoré deti nedostávali **spätnú väzbu** a tým nemali informácie o zvládaní úloh, o vlastnom napredovaní, čo malo dopad na ich sebaopoznanie, sebaúctu i sebahodnotenie. Učitelia rešpektovali **individuálne tempo** (83,68 %) a prispôbovali činnosti **rozdielnym výchovno-vzdelávacím potrebám** detí (67,17 %). Podporovali ich spoluúčasť a **spoluprácu** vo dvojiciach, malých i veľkých skupinách (84,5 %). Váhanie, vyčkávanie detí, neistota v rozhodovaní sa, nereagovanie na otázky, pokyny, nezáujem a následné vyrušovanie boli dopadom nezreteľne formulovaných očakávaní učiteľmi, podcenenia i precenenia ich dosiahnutej úrovne, rozvojového potenciálu a nerešpektovania ich momentálnych dispozícií. Konanie a výkony detí ovplyvnilo aj dominantné postavenie učiteľov orientované na pamäťové učenie sa, preorganizovanie najmä edukačnej aktivity, neakceptovanie metodických postupov, nedocenenie rovnocennosti organizačných foriem a ich bezdôvodné skracovanie. Deti boli viac v úlohe pozorovateľa a prijímateľa hotových poznatkov. Nemali tým vytvorené príležitosti na prezentáciu vlastných skúseností, názorov i postojov. Dopad to malo aj na ich vnútornú motiváciu, prežívanie pocitov radosti, či sklamaní z výsledku svojho úsilia a spolupráce so spoluhráčmi. V rôznorodých činnostiach učitelia napomáhali deťom v nadobúdaní **základných pravidiel bezpečnosti** (91,79 %) a ich uplatňovaním (85,91 %) podporovali ich samostatnosť, zodpovednosť, ohľaduplnosť voči sebe samému, spoluhráčom, dospelým, životnému prostrediu. Umožňovali im **aktívnym spôsobom získať** a vedome **využívať** (84,53 %) skúsenosti z viacerých vzdelávacích oblastí súbežne. Zväčša premyslene podporovali ich **verbálne** i neverbálne **dorozumievanie sa** (88,62 %), boli im vzorom spisovného vyjadrovania sa. Rozsah slovnej zásoby bol primeraný veku detí, kultivovane používali jednoduché a rozvité vety. Niekedy bola vzájomná komunikácia medzi učiteľmi a deťmi málo dynamická, nevýrazná a obmedzená kladením zatvorených otázok.

Účinnosť organizovaného i zážitkového učenia sa detí zvyšovali učitelia využívaním **učebných pomôcok** (86,48 %), **digitálnych technológií** (64,53 %) v atraktívnych, interaktívnych učebných situáciách. Umožňovali deťom so zdravotným znevýhodnením využívať **kompENZAČNÉ pomôcky** (80 %). Vytvárali deťom možnosti na vyhľadávanie **informácií z rôznych zdrojov** (73,48 %), na optimálne **spracovanie**, postupy a tvorivé riešenia **učebných problémov** využívaním aj ich **nesprávnych odpovedí** (71,55 %). Deti chápali obsah danej témy a nesprávne odpovede spoluhráčov dopĺňali o vlastné názory (86,59 %). Učitelia ich motivovali vhodne **kladenými otázkami** (80,48 %) k **dokončeniu úloh** (88,05 %),

k vzájomnému **akceptovaniu sa**, pomoci (87,73 %), k uplatňovaniu aj spoločných riešení a **zodpovedajúcich postupov** (85,91 %). Mieru ich vzájomnej akceptácie zvyšovali aj dodržiavanie pravidiel komunikácie, napr. vedeli udržiavať viacsmerný rozhovor, klásť si otázky a počkať na odpoveď, dokázali trpezlivo vypočuť spoluhráča. Učitelia nabádali deti k interpretovaniu **vlastných myšlienok** (85,7 %), umožňovali im opísať, objasňovať, komentovať postupy v činnostiach. Podporovali u detí samostatnosť, sebaistotu i zautomatizovanie návykov v **sebaobslužných činnostiach** (94,31 %). Sprvoti, najmä mladšie deti, vyžadovali pomoc dospelých pri obliekaní a úprave zovňajšku, pri stolovaní a osobnej hygiene. Sporadická nepozornosť učiteľov mala dopad na nedôsledné sebaobslužné postupy a úkony detí. Na vytváraní, udržiavaní priaznivej **atmosféry** v triedach (92,63 %) sa učitelia podieľali partnerským, empatickým prístupom a vlastným aktívnym angažovaním sa. V pozícii facilitátora rešpektujúceho práva detí podporovali ich identitu, spontánnosť i sebadôveru. Niektorí umožňovali deťom hlasovať o výbere, voľbe aktivít, o správnosti odpovede, názoru, či riešení konfliktu. Občas nepremyslená organizácia, nevhodný výber priestoru, metód a prostriedkov, nedodržanie pedagogických zásad obmedzilo plnenie a dosiahnutie stanovených cieľov V a V. Uplatňovanie hrového záujmu, vlastných skúsenosti, predstáv a fantázie detí obmedzovali niektorí učitelia striktnou organizáciou, vyžadovaním uplatnenia zadaných postupov, riešení, nevhodnými a neúčelnými zásahmi do procesu a výsledku ich aktivít. Ako v predchádzajúcom období, málo boli realizované edukačné aktivity s hudobno-pohybovým i telovýchovným zameraním. Spevom a hudobno-pohybovými hrami učitelia zväčša vyplňali čas medzi jednotlivými činnosťami. Cielené podporovanie rytmického i tonálneho cítenia detí, ich oboznamovanie s hrou na hudobných nástrojoch a využívanie nástrojov Orffovho inštrumentára, s ktorými učitelia nie vždy správne manipulovali, bolo pozorované ojedinele. Zistené bolo prezentovanie piesní, básní, riekaniek, hudobno-pohybových hier, ktoré boli deťom dlhodobo známe a nie vždy zodpovedali ich veku a výchovno-vzdelávacím potrebám.

Absencia cieleného plánovania a systematického realizovania umelecko-expressívnych podoblastí (hudobnej a literárnej) v niektorých školách mala dopad aj na rozvíjanie **súvislého vyjadrovania sa detí** a obohacovanie ich slovnej zásoby. Využívaním slovenských riekaniek, rozprávok, hudobno-pohybových hier, tancov a pod. napomáhali deťom k nadobúdaniu základov, ovládaniu a používaniu **štátneho jazyka** (88,88 %). Zistená bola aj nízka úroveň ovládania štátneho jazyka učiteľmi a využívanie len prekladovej metódy. Deti medzi sebou prirodzene komunikovali v materinskom jazyku aj nárečím. V jazykovo zmiešaných regiónoch v maďarčine i rómsky. **Dvojazyčnej komunikácii** deti rozumeli. Ich slovná zásoba v štátnom jazyku však bola výrazne obmedzenejšia ako v materinskom jazyku, okrem detí, ktoré hovorili po slovensky aj v domácom prostredí. V jednej škole **Banskobystrického kraja**, v ktorej bola realizovaná výučba v anglickom jazyku, deti prirodzene komunikovali a prepájali slovenčinu s angličtinou. Uplatňovaním špecifických metód⁹, v menšej miere analyticko-syntetickými hrami so slovami učitelia rozvíjali **predčitateľskú gramotnosť** detí (79,14 %). Umožňovali im reprodukovať, dramatizovať počutý príbeh, ojedinele aj vytvárať nové príbehy a meniť ich dej na základe prečítaného i voľne prerozprávateľného textu. Vytvárali im v triede priestor – hrové centrá a ponúkali im rôzne textové a obrázkové materiály, s ktorými mohli deti v rôznych zoskupeniach, i individuálne, narábať. Oceňovali identifikovanie písmen, číslic i graficky zaznamenané meno – podpísanie sa detí. V niektorých školách absentoval kontakt detí s textom v akejkoľvek podobe.

Rozvoju jemnej, hrubej **motoriky** i vizuomotoriky napomáhali učitelia najmä výtvarnými a manipulačno-konštrukčnými činnosťami v stojí, v sede, občas aj v kľaku, v ľahu. Niektorí

⁹ napr. metóda ranný odkaz, kalendár, metóda jazykovej skúsenosti, tvorby kníh, metóda spoločného i maľovaného čítania

zabezpečili deťom výber podľa ich záujmu z voľne dostupnej ponuky i z hľadiska množstva vhodných nástrojov, materiálov, tvarov a veľkostí plôch. Realizovali prípravné cvičenia a umožnili deťom zvoliť si techniku a postup v činnosti na vodorovnej i zvislej ploche. Sporadicky využívali vnímanie umeleckých diel, prvkov architektúry, ľudovej kultúry, výsledkov ľudskej práce. V činnostiach, ktorých obsahom bolo cielené rozvíjanie **grafomotorických spôsobilostí** (78,72 %) detí, alebo tzv. voľné kreslenie nebola vždy venovaná náležitá pozornosť ponuke, používaniu a úchopu vhodných kresliacich, písacích nástrojov, materiálov, formátov plôch, podložiek. Dopad na zrakovú orientáciu na ploche, na plynulý, uvoľnený pohyb a tlak ruky malo aj prehliadanie nevhodnej/nesprávnej polohy tela detí v činnostiach. Zistené bolo aj nedodržiavanie časovej postupnosti nácviku grafomotorických vzorov a nedôslednosť učiteľov v príprave najmä päť- až šesť ročných detí na elementárne písanie v prvej triede ZŠ. Vyskytli sa učitelia, ktorí realizovali s deťmi činnosti náhodne, alebo využívali len pracovné zošity, prípadne predkladali deťom tvarom i veľkosťou nevhodné plochy tzv. šablóny. Ojedinele v kontrolovaných školách, vzhľadom aj na nenaplánovanie a následné nerealizovanie, absentovali produkty detí vytvorené, napr. skladaním, strihaním papiera, modelovaním i maľovaním. V uvedených činnostiach boli deti neisté, čo naznačovalo nesystémové konanie učiteľov.

Učitelia podporovali rozvoj **základných lokomočných pohybov** (86,16 %) a iniciovali u detí záujem a ochotu **pohybovať sa rozmanitými spôsobmi** v rozmanitých prostrediach (90,55 %). Nie vždy využívali dostupné telovýchovné náradie, náčinie a sezónne pomôcky, mali spracované zostavy cvičení a nie vždy boli vhodným/správnym pohybovým vzorom vrátane uplatňovania tzv. zrkadlového cvičenia. Dopadom ich konania bolo nezvládnutie techniky základného i špeciálneho pohybu dieťaťom, či pravo-ľavej orientácie. U niektorých detí bolo pozorované nesprávne odvíjanie chodidiel od podložky a tzv. tvrdý dopad pri poskokoch. Problémy im spôsobovali, napr. hod horným oblúkom, krok poskočný, vhodné/správne držanie paží počas chôdze i behu. Niektorí učitelia opomenuli pohybovú vyspelosť a možnosti detí pri výbere cvikov a telovýchovných úloh, postupnosť fyziologickej záťaže i vhodnosť odevu a obuvi, čo malo vplyv na zdravotnú účinnosť zámerného pohybovania sa detí. Nevenovali vždy náležitú pozornosť náprave východiskovej polohy, postoja i prevedeniu cviku, či zvládaniu tempa pohybových aktivít deťmi.

Deti zväčša **spolupracovali** pri vytváraní učebného prostredia, udržiavaní poriadku, ukladaní hračiek (83,8 %). **Došliavali pravidlá** spoločensky prijateľného správania sa a vzájomného spolužitia (90,87 %). Vzhľadom na obsah realizovaných činností primerane nadobúdali a **využívali** získané **skúsenosti** (79 %). Boli **pohybovo aktívne** (91,54 %), **komunikatívne** (87,73 %), **adekvátne reagovali** a orientovali sa v rôznych situáciách a v priestoroch. Rešpektovali dohovorené signály, telovýchovnú terminológiu. Primerane prekonávali prekážky, zvládali zmeny v polohách, postojoch a pohyboch, chôdzu i beh vo voľnom i viazanom útvare. Využívali, ovládali a zväčša bezproblémovo **manipulovali s učebnými pomôckami** (86,64 %), telovýchovným náčiním a s digitálnymi technológiami¹⁰ (65,71 %). **Navrhovali postupy a riešenia** učebných problémov (64,46 %), niektoré boli vynaliezavé, dokázali samostatne uvažovať, argumentovať i zdôvodňovať. Podieľali sa na triedení odpadu, na starostlivosti o faunu a flóru dostupnú priamo v školách a blízkom okolí. **Tvorivosť** uplatnili, napr. v zastávaní rolí, v dramatizovaní, v pohybových improvizáciách, vo vymýšľaní príbehov, rýmov, pri zhotovovaní artefaktov z prírodného materiálu, v konštruovaní. Ak mali vytvorené podmienky, tak aj v riešení učebných problémov viacerými spôsobmi (66,75 %), v experimentovaní, bádaní, skúmaní a objavovaní súvislostí medzi javmi, čím učitelia ovplyvňovali formovanie ich tvorivého i kritického

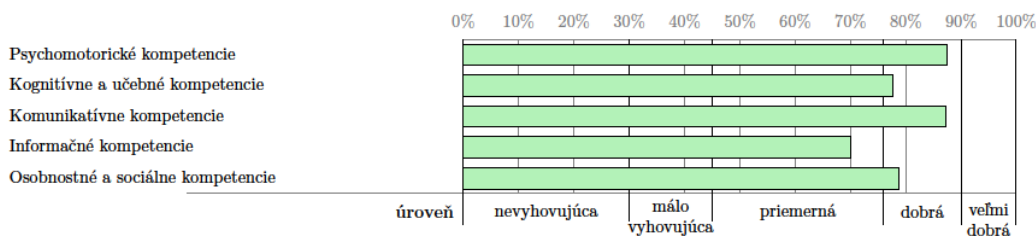
¹⁰ napr. osobný počítač, tablet, notebook, fotoaparát, mikroskop, interaktívna tabuľa, programovateľné hračky, elektronické štipce, diktafón, mikrofón, vizualizér

myslenia. U viacerých detí boli zaznamenané poruchy vo výslovnosti a zrozumiteľnosti reči, avšak nie vždy učitelia vyvíjali snahu o ich nápravu. Málo príležitostí im bolo poskytnutých na **hodnotenie** výsledkov kamarátovej, skupinovej, celoskupinovej činnosti (40,45 %), čo si **vyžaduje zlepšenie**.

Stav a úroveň vyučovania a učenia sa boli na dobrej úrovni (81,40 %), v *Trenčianskom kraji* na *veľmi dobrej*, v *Prešovskom, Trnavskom* a v *Žilinskom kraji* na *priemernej úrovni*. V štátnych (81,75 %) a v súkromných (79,82 %) školách boli na dobrej, v cirkevných na priemernej úrovni (61,84 %). Úroveň dosiahnutú v jednotlivých sledovaných indikátoroch znázorňuje graf č. 6 a percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v uvedenej oblasti graf č. 7.

Na dobrej úrovni rozvíjali učitelia psychomotorické (87,57 %), kognitívne a učebné (77,15 %), komunikatívne (87,16 %), osobné a sociálne (78,83 %) kompetencie detí. Rozvíjanie informačných kompetencií detí učiteľmi vykazovalo priemernú úroveň (70,1 %).

Graf č. 6 Rozvíjanie kľúčových kompetencií detí v materských školách

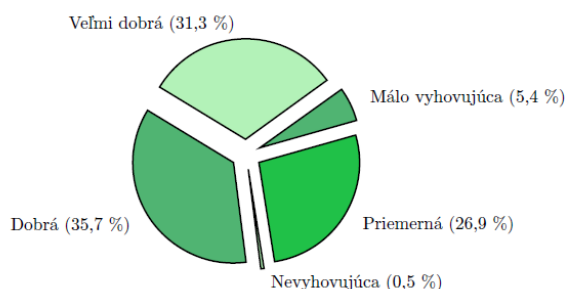
Pozitívne zistenia

- podporovanie aktívneho komunikovania detí
- iniciovanie aktívneho pohybovania sa detí
- napomáhanie zautomatizovanej sebaobsluhy detí
- využívanie priebežného hodnotenia detí
- podporovanie vzájomného akceptovania sa a pomoci detí
- vytváranie, udržiavanie priaznivej atmosféry v triedach

Negatívne zistenia

- postupmi a konaním učiteľov obmedzené seberealizovanie sa, sebahodnotenie, sebaaprezentovanie sa detí a hodnotenie spoluhráčov, aktivít deťmi
- záverečné hodnotenie detí a činností učiteľmi

Graf č. 7 Percentuálny pomer výsledkov hodnotenia úrovni škôl v oblasti vyučovania a učenia sa

V oblasti vyučovania a učenia sa bolo 57 škôl na veľmi dobrej úrovni, 65 škôl na dobrej úrovni, 49 škôl na priemernej úrovni, 10 škôl na málo vyhovujúcej úrovni a 1 škola na nevyhovujúcej úrovni.

Iné zistenia

Počas školských inšpekcií bolo zistené, že predprimárne vzdelávanie v triedach s celodennou V a V nebolo vždy zabezpečené príslušným počtom učiteľov i to, že v triede troj- až štvorročných detí zabezpečovali celodennú V a V striedavo traja učitelia. Chýbali,

alebo nesprávne boli uvedené náležitosti na úradnej pečiatke a v zriaďovacej listine: vyučovací jazyk, názov školy, sídlo školy, súčasť školy. Počas komplexnej inšpekcie boli ráno spoločne s deťmi MŠ sústredované aj deti zo školského klubu. Dozor zabezpečoval učiteľ MŠ. V Bratislavskom kraji zriaďovateľ zasahoval do kompetencií riaditeľov tým, že vydal nariadenie o prijímaní detí do MŠ v jeho pôsobnosti, ktorého obsah bol v rozpore s právnymi predpismi a tým, že nerešpektoval zodpovednosť riaditeľa za vydanie a koordinovanie ročného plánu kontinuálneho vzdelávania. Dvomi učiteľmi nebolo vyhotovené písomné hodnotenie v zákonom stanovenej lehote a v čase trvania tzv. operatívnej porady pedagogických zamestnancov nebol zabezpečený dozor detí konkrétnymi učiteľmi.

Záver

So zameraním škôl a s rešpektovaním ich podmienok korešpondovali premyslene spracované **školské vzdelávacie programy s vlastnými cieľmi výchovy a vzdelávania**. Umožňovali uskutočňovať výchovno-vzdelávaciu činnosť v súlade s cieľmi školského zákona a štátnym vzdelávacím programom. Predpoklad pre komplexné podporovanie rozvoja kľúčových kompetencií detí vytvárali **vzťahová nadväznosť** jednotlivých **obsahových celkov, tém, podtém a výkonových štandardov**, a aj **využívanie** spektra variabilných **didaktických pomôcok**, spotrebného materiálu. Školy plnenie školských vzdelávacích programov umocnili zapájaním sa do **projektov** na rôznej úrovni, **spoluprácou** so zákonnými zástupcami, s inými školami, inštitúciami, samosprávami, **organizovaním** rôznorodých **aktivít** vrátane **krúžkov** a uplatňovaním nadobudnutých skúseností učiteľov získaných aj **vzdelávaním sa**. Pozornosť venovali rozpracovaniu úloh **národných projektov** i usmernení **pedagogicko-organizačných pokynov**. Ich konanie smerovalo k zmysluplnému **nadobúdaníu a prezentovaniu spôsobilostí detí**, k vytváraniu a k udržiavaniu **imidžu** a priaznivej, otvorenej **klímy** s participujúcimi interpersonálnymi vzťahmi medzi všetkými zainteresovaným. Prispeli k tomu aj príjemné, výzdobou a zariadením inšpirujúce, priebežne udržiavané **priestory** škôl. **Postupy a stratégie** pre dosiahnutie koncepčného zámeru rozvoja, školského vzdelávacieho programu vrátane cieľov výchovy a vzdelávania deklarovali školy, nie zakaždým komplexne a systémovo, príslušnou **dokumentáciou**, vnútornými pokynmi a usmerneniami. Rozpracované **podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia** osôb zúčastnených v procese výchovy a vzdelávania v **školských poriadkoch** a **pevne stanovený čas činností súvisiacich so životosprávou** detí v **denných poriadkoch** školy dodržiavali. Nie vždy pri zostavovaní denných poriadkov rešpektovali vekové zloženie detí konkrétnej triedy a rovnocennosť organizačných foriem. Školské poriadky nastavenými pravidlami vytvárali podmienky pre plynulý chod škôl s ohľadom na zabezpečenie fyziologických a psychohygienických potrieb detí a zamestnancov. Riaditelia v rozhodovaní o prijatí dieťaťa dodržiavali **princíp rovnoprávnosti prístupu k výchove a vzdelávaniu**, školským zákonom stanovené podmienky a prevažne určili, zverejnili **ostatné podmienky prijímania** detí a rešpektovali ich najvyšší počet v triedach. Obsah vydaných **rozhodnutí** bol zväčša v súlade s právnymi predpismi. Aj napriek tomu, že **vnútorný systém kontroly a hodnotenia** vykazoval v kontrolovaných školách dobrú úroveň, jeho funkčnosť z hľadiska pravidelného, dôsledného, adresného a účinného realizovania nebola plne vedúcimi pedagogickými zamestnancami zabezpečená. Je možné predpokladať, že ich nedostatočné časové možnosti a informovanosť o význame, účinnosti nástroja pedagogického riadenia, sčasti aj ich laxný prístup mali dopad na formálny, nesystémový výkon kontroly. Denný kontakt s učiteľmi považovali riaditelia v rámci kontroly za dostačujúci. V rozhovoroch uviedli, že spolupracujú s **poradnými orgánmi** na riadení, skvalitňovaní výchovy a vzdelávania a na dosahovaní stanovených cieľov školy. Zápisnice z rokovaní poradných orgánov naznačovali ich angažovanie sa v organizačnom

zabezpečovaní aktivít, menej v riešení pedagogických a výchovno-vzdelávacích problémov. Ako v predchádzajúcom období je žiaduci účinný podiel poradných orgánov na vzdelávaní a skvalitňovaní výučby učiteľov vhodnými spôsobmi. *Od riaditeľov ZŠ s MŠ sa očakáva dôraznejšia pozornosť venovaná súčasti školy – materskej škole*, napr. delegovanie riadiacich kompetencií na zástupcu riaditeľa pre MŠ, zabezpečenie celodenného predprimárneho vzdelávania pravidelne sa striedajúcimi kvalifikovanými učiteľmi, skvalitňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti aj aktivitou poradných orgánov.

Príspevok určený na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré mali jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky, bol podľa vyjadrenia riaditeľov využitý v súlade s príslušným zákonom, čo malo pozitívny vplyv na výchovno-vzdelávaciu činnosť s dôrazom na podporovanie rozvoja ich základných spôsobilostí. Vyskytli sa zriaďovatelia, ktorí neposkytli školám príspevok v celej výške, prípadne o jeho využití rozhodovali sami.

Pedagogickí zamestnanci splňali (95,40 %) *kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti v materskej škole a podmienky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca. Ročný plán kontinuálneho vzdelávania* zväčša rešpektoval ich profesionálny záujem, zámery a možnosti školy. Niektorí si vysokoškolským štúdiom skvalitňovali svoje profesijné kompetencie.

K vyrovnanému rozvíjaniu základov kľúčových *kompetencií* detí prispeli realizované činnosti, ktoré obsahom smerovali k plneniu a dosiahnutiu stanovených cieľov s uplatňovaním prvkov *prosociálneho výchovného štýlu*. Učitelia vytvárali deťom priestor a podmienky pre *nadobúdanie* a *využívanie* získaných *skúseností*. Podporovali a pozitívne hodnotili ich vzájomnú pomoc, *spoluprácu*, *spoluúčasť*, *akceptovanie sa* a *dodržovanie pravidiel a postupov* v činnostiach, ich spoločné i individuálne *tvorivé riešenia*. Zapájaním detí do rozhovorov, iniciovaním ich k opisu skúseností, k vyjadrovaniu názorov i vlastným jazykovým vzorom učiteľa podporovali ich *aktívne komunikovanie* a dorozumievanie sa v spisovnej podobe *štátneho jazyka*. Výzdobou tried a využívaním najmä metódy ranného odkazu, kalendára a maľovaného čítania napomáhali rozvoju *predčitateľskej gramotnosti* detí. Manipulovaním a ovládaním voľne dostupných digitálnych technológií v triedach, ich programovaním deti primerane preukázali počiatočnú *digitálnu gramotnosť*. Celostnému rozvoju *pohybového aparátu* detí prispievali rôznorodé pohybové aktivity a obmeny pohybov. Prezentovanie sa detí plošnými, objemovými artefaktmi a *grafomotorickými spôsobilosťami* si vyžaduje zlepšenie v uplatňovaní odporúčaných postupov učiteľmi. *Priebežným*, najmä verbálnym *hodnotením* oceňovali čiastkové úspechy detí, stimulovali ich záujem, ochotu spracovať i dokončiť *úlohy učebných problémov*, čím upevňovali ich *sebadôveru* vo vlastné schopnosti a udržiavali *príaznivú atmosféru* v činnostiach. Nie vždy využívali *záverečné hodnotenie*, čo paralelne *súviselo s označením individuálnych, spoločných cieľov a očakávaných výsledkov činnosti*. Účinnosť výučby učiteľov sa odvíjala aj od zohľadňovania *výchovno-vzdelávacích potrieb detí*. Vyskytli sa učitelia, ktorí k dosiahnutiu cieľov zmysluplne využili spontánne hry detí, interaktívne učebné situácie, *zážitkové učenie sa* i experimentovanie. Naopak ich dominancia a preferovanie frontálnej formy výučby ovplyvňovali angažovanie sa detí. *Podcenené bolo zadávanie problémových, divergentných úloh smerujúcich k rôznorodým a kreatívnym riešeniam deťmi*. Aj napriek tomu, že školy svojou polohou i vybavením ponúkali množstvo podnetov, učebných zdrojov a situácií, nie vždy ich učitelia dokázali cielene a účelne využiť pre rozvíjanie základných kompetencií detí. *Žiaduce je*, ako v predchádzajúcom období, *vytváranie časového priestoru a podmienok pre uplatňovanie hrového záujmu a tvorivosti detí, pre edukačné aktivity s telovýchovným, s hudobným zameraním, pre hodnotenie činností, spoluhráčov i seba samých deťmi, pre záverečné hodnotenie učiteľmi*.

Zistenia zo školských inšpekcií v kontrolovaných školách v Slovenskej republike boli vo všetkých sledovaných oblastiach porovnateľne s predchádzajúcim školským rokom, okrem participovania riaditeľa s poradnými orgánmi na riadení výchovy a vzdelávania a na dosahovaní stanovených cieľov školy – zostup z dobrej na priemernú úroveň.

Oproti predchádzajúcemu obdobiu bolo v *Banskobystrickom* kraji zaznamenané zlepšenie vo vyučovaní učiteľa a učení sa detí, v *Bratislavskom* celkovo v podmienkach výchovy a vzdelávania, v *Trnavskom* v materiálno-technických podmienkach a v *Žilinskom* kraji vo vnútroškolskej kontrole a hodnotení. V *Prešovskom* kraji došlo k zníženiu úrovne vo vyučovaní učiteľov. V *Košickom* kraji úroveň podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia a rozvíjania informačných kompetencií detí *klesla*. Porovnateľné boli zistenia vo všetkých sledovaných oblastiach v *Nitrianskom* a v *Trenčianskom* kraji.

Výrazné pozitívne zistenia

- vymedzenie vlastných cieľov výchovy a vzdelávania v školskom vzdelávacom programe
- personálne podmienky
- rozhodovanie riaditeľov
- stanovenie kritérií, oblastí i nástrojov kontroly
- spolupráca, aktivity a materiálno-technické podmienky ovplyvňujúce výchovno-vzdelávaciu činnosť a zameranie školy
- kultúrne, inšpirujúce, udržiavané priestorové podmienky a ich využívanie
- pozitívna, priaznivá, partnerská klíma
- pravidlá školského poriadku a ich dodržiavanie
- zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí vo výchove a vzdelávaní
- podporovanie detí v nadobúdaní a dodržiavaní základných pravidiel a postupov
- rovnomerné, vyvážené napomáhanie rozvoju psychomotorických, kognitívnych a učebných, komunikatívnych, osobných a sociálnych kompetencií detí

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- participovanie poradných orgánov riaditeľa na pedagogickom riadení, skvalitňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti a na profesijnom rozvoji učiteľov
- realizovanie vnútroškolskej kontroly s následným skvalitňovaním vyučovania učiteľa
- uplatňovanie vhodných spôsobov predprimárneho vzdelávania s dôrazom na hru, ako prostriedku aktivizácie detí k učení sa a sebarealizovaniu sa, a na napomáhanie rozvoju ich informačných kompetencií
- zohľadňovanie výchovno-vzdelávacích potrieb, dosiahnutej úrovne a rozvojového potenciálu, momentálnych osobných dispozícií detí prispôbovaním cieľov a činností
- ovládanie a používanie štátneho jazyka v triedach a školách s vyučovacím jazykom maďarským učiteľmi a deťmi
- podporovanie hodnotiacich a sebahodnotiacich spôsobilostí detí a hodnotenie plnených a dosiahnutých cieľov v závere výchovno-vzdelávacej činnosti

Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Na základe zistených nedostatkov podľa ich závažností uplatnila Štátna školská inšpekcia **863 opatrení**. Vedúcim pedagogickým zamestnancom kontrolovaných škôl bolo **uložených 771 odporúčaní** a **64 opatrení**. Riaditelia na odstránenie zistených nedostatkov prijali v stanovenom termíne **394 opatrení**. Na porušovanie právnych predpisov súvisiacich

so školskou inšpekciou a na málo vyhovujúcu, nevyhovujúcu úroveň v jednotlivých sledovaných oblastiach bolo *upozornených 28* zriaďovateľov:

- Bratislavský kraj – neuvený vyučovací jazyk v zriaďovacej listine
- Banskobystrický kraj – málo vyhovujúca úroveň V a V, nezriadenie rady školy v SMS
- Košický kraj – nesúlady názvu školy v zriaďovacej listine so zisteným stavom, neuvedenie vyučovacieho jazyka, vymenovanie riaditeľa bez výberového konania, bez splňania podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca, nedostatočný počet učiteľov v triede s celodennou výchovou a vzdelávaním
- Nitriansky kraj – nevydanie pracovného poriadku, vymenovanie riaditeľa v rozpore s právnymi predpismi, nezriadenie rady školy, neukončenie funkčného vzdelávania vedúcich pedagogických zamestnancov, nezabezpečenie oplotenie nezastavaného pozemku, nevybudovanie pieskoviska, prijatie učiteľa nespĺňajúceho kvalifikačné predpoklady v požadovanom študijnom odbore
- Prešovský kraj – neabsolvovanie prípravy vedúcich pedagogických zamestnancov riaditeľom, nerozpracovanie učebných osnov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom ŠVP, chýbajúca pedagogická dokumentácia, zaradenie vyššieho počtu detí v triedach, nedostatočné rozpracovanie a vydanie školského poriadku bez prerokovania v rade školy, nevypracovanie ročného plánu kontinuálneho vzdelávania, nevykonávanie ročného hodnotenia zamestnancov, chýbajúce rozhodnutia o prijímaní detí do MŠ, rozhodovanie riaditeľov v rozpore s právnymi predpismi, nefunkčnosť pedagogickej rady, nekvalifikovanosť vyučovania, málo vyhovujúca úroveň riadenia školy, nesúlady údajov v zriaďovacej listine s platným stavom
- Trenčiansky kraj – nevytvorenie priestorových a materiálnych podmienok na otvorenie druhej triedy MŠ a navýšenie počtu prijatých detí v rozpore so školským zákonom, nezabezpečenie kvalifikovaného predprimárneho vzdelávania dvomi učiteľkami v SMS, nespĺňanie podmienok na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca
- Trnavský kraj – nesúlady obsahu zriaďovacej listiny s platným stavom; nevydanie pracovného poriadku; nezriadenie rady školy; nevyhlásenie výberového konania na riaditeľa školy a prekročenie počtu detí v triede štvor- až šesťročných detí
- Žilinský kraj – nedostatky v zriaďovacej listine

Odbor kontroly a inšpekcie Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a zriaďovateľ v Banskobystrickom kraji boli upozornení na nedostatočné používanie štátneho jazyka v triedach s vyučovacím jazykom slovenským.

V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom mierne klesol počet uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov vrátane upozornení zriaďovateľom.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- vypracovať, viesť pedagogickú a ďalšiu dokumentáciu v súlade s právnymi predpismi
- kontrolovať a hodnotiť pravidelne, dôsledne, adresne spôsoby vyučovania učiteľov vrátane využívania hry a úroveň rozvíjaných kompetencií detí
- participovať s poradnými orgánmi na pedagogickom riadení, skvalitňovaní výchovno-vzdelávacej činnosti a profesijnom rozvoji učiteľov
- skvalitňovať jazykovú prípravu detí v štátnom jazyku v triedach a školách s vyučovacím jazykom maďarským
- zabezpečovať krúžkovú činnosť internými učiteľmi materskej školy

Zriad'ovateľom

- rešpektovať právne predpisy súvisiace s predprimárnym vzdelávaním (dodržať požadovaný počet kvalifikovaných učiteľov striedajúcich sa v dvoch zmenách; rešpektovať kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti učiteľa a požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca; nezasahovať do kompetencií riaditeľov škôl; zosúladiť obsah zriaďovacích listín s právnym stavom)
- rozširovať kapacitné podmienky materských škôl vzhľadom na stúpajúci počet detí
- podporovať profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov
- poskytovať školám, v plnej výške, príspevok na výchovu a vzdelávanie detí, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky a rešpektovať zákonom stanovené možnosti (účel) ich využitia